

خبرنامه انجمن صنفی ویراستاران

صاحب امتیاز: انجمن صنفی ویراستاران

هیئت تحریریه: هیئت مدیره انجمن صنفی ویراستاران

همکاران این شماره: عبدالحسین آذرنگ | لیلا افتخاشری | سمیه حسنی | پیام شمس الدینی | هومن عباسپور | مهدی قنوازی | مهناز مقدسی |

طراح: وحید هروی

خیابان خرمشهر، خیابان صابونچی، کوچه دهم، شماره ۴، واحد ۱، تلفن: ۸۸۵۱۴۶۱۴ | www.anjomanvirastar.ir

۱۴

ویراستاران و صندوق اعتباری هنر

در این شماره می‌خوانید ...

اخبار کمیسیون‌ها

خاطراتی از ویراستاری

ضبط اعلام شرقی

درج آگهی و خدمات مشاوره‌ای

■ صندوق اعتباری هنر فعالیت خود را رسماً از فروردین ۱۳۸۳ آغاز کرد. صندوق مؤسسه‌ای غیردولتی و غیرانتفاعی دارای شخصیت مستقل است که زیر نظر هیئت‌امنا اداره می‌شود. هدف اصلی آن ساماندهی در حمایت از جامعه نویسندگان، روزنامه‌نگاران و هنرمندان و تبدیل حمایت‌های مقطعی متکی بر منابع مالی مردمی و غیردولتی است. منظور از حمایت فراهم ساختن شرایط مساعد برای جذب و شکوفایی استعدادها، گسترش زمینه ایجاد اشتغال و تضمین خلق آثار فرهنگی، هنری و سینمایی و مطبوعاتی و تأمین رفاه اجتماعی و معیشتی است.

برگرفته از وبگاه صندوق اعتباری هنر

صندوق اعتباری هنر
Honar Credit Fund

بیمه اهل قلم بر مبنای حداقل دستمزد تعریف شده در زمان بازنشستگی این مشکل هست که سنوات کاری و افزایش حقوق در آن محاسبه نمی‌شود و افرادی که می‌خواهند حقوقشان مطابق با حقوق واقعی‌شان باشد ناچارند چند سال پایانی تا بازنشستگی را در جایی استخدام بشوند که بیمه اجباری برایشان رد بشود.

در پایان این نشست، نمایندگان انجمن اعلام کردند که بیمه اهل قلم فقط مختص کسانی است که در امر کتاب همکاری داشته‌اند و ویراستاران مطبوعات و خیرگزاری‌ها و فضاهای مجازی دیده نشده‌اند.

همچنین، بسیاری از پیشکسوتان و صاحب‌نظران حوزه نشر و ویرایش، که امکان و توانایی ثبت نام در صندوق ندارند، از نظر دور مانده‌اند و صندوق آن‌ها را شناسایی نکرده است.

دکتر کریمی گفت که همکاری و گفت‌وگو با انجمن‌ها و حمایت از آن‌ها در برنامه صندوق قرار دارد و اگر انجمن صنفی ویراستاران آیین‌نامه‌ای برای تأیید ویراستاران غیر از کتاب دارد و می‌تواند به شناساندن یا عضو کردن پیشکسوتان صنف خود کمک کند، صندوق نیز استقبال می‌کند که تسهیلاتی برای این منظور در نظر بگیرد. وی همچنین برای رفع مشکلات جاری عضویت اعضای انجمن در صندوق و برخورداری از مزایای آن قول مساعدت داد.

نمایندگان انجمن پیشنهاد کردند که هر اطلاعیه جدیدی که منتشر می‌شود به اطلاع انجمن‌ها برسد تا آنان بتوانند به اعضای خود اطلاع‌رسانی کنند.

در این دیدار، سیزدهمین شماره خبرنامه، که صفحه سوم آن به گزارش درباره عضویت در صندوق اعتباری هنر اختصاص داشت، به مدیرعامل صندوق داده شد.

که در سال اخیر به ۷۱ هزار عضو صندوق هنر کارت داده شده و برای آنان بسته‌های معیشتی در نظر گرفته شده که در اسفند سال گذشته به صورت عیدی و امسال در شب یلدا مبلغی به حسابشان واریز شده است. در اسفندماه هم در قالب عیدی برایشان مبلغی واریز می‌شود که از طریق هنر کارت بانک آینده می‌تواند مبالغ را دریافت کنند. برای اهالی فرهنگ (نویسنده، مترجم، هنرمند)، که رتبه درجه یک را در شورای ارزشیابی هنرمندان دریافت کرده‌اند، رقم واریزی بیشتر است.

در این جلسه، این پرسش مطرح شد که چرا باید ویراستاران کتاب‌هایشان را مهور به مهر خانه کتاب یا اداره کل وزارت ارشاد استان‌ها و سپس بازگذاری کنند؟ کریمی گفت این مقررات به تازگی وضع شده تا بتوان متقاضیان را شناسایی کرد، در مورد نویسندگان و مترجمان نیز این اتفاق افتاده است. وی افزود در صدد هستیم راه‌های مناسب‌تری برای این موضوع تعیین کنیم.

در ادامه، موضوع برخورداری ویراستاران از بیمه پایه و بیمه تکمیلی مطرح شد. دکتر کریمی گفت بیمه یکی از خدمات صندوق است و صندوق خدمات دیگری هم دارد، از جمله تسهیلات اعطای وام، حمایت از کسب‌وکار هنرمندان، بازنشستگی، بسته‌های معیشتی، البته، کسانی که بخواهند از بیمه هم برخوردار شوند بیمه آنان در ردیف بیمه مشاغل آزاد تعریف می‌شود که تقریباً ۱۸ درصد را خودشان و باقی را صندوق اعتباری به اداره بیمه پرداخت می‌کند. وی افزود در صددیم که «بیمه هنر» را راه‌اندازی کنیم و بیمه‌شدگان صندوق را از مشاغل آزاد مجزا کنیم، اما این کار نیازمند گذراندن مراحل اداری در چندین سطح است.

دکتر کریمی همچنین در پاسخ به تفاوت بیمه مشاغل آزاد با بیمه اهل قلم در رقم بازنشستگی گفت که چون

در نشستی که با هدف گفت‌وگو و طرح مشکلات ویراستاران در عضویت صندوق اعتباری هنر، در روز یکشنبه ۱۹ دی‌ماه برگزار شد، هومن عباسپور، جواد رسولی، مهناز مقدسی از انجمن و دکتر سیدمجدد پوراحمدی، مدیرعامل صندوق، و دکتر مسلم کریمی، معاون امور اعضا، حضور داشتند.

نمایندگان انجمن، پس از معرفی انجمن ویراستاران و ارائه گزارش فعالیت‌های آن، مشکلات اعضا را مطرح و درباره نحوه همکاری با صندوق اعتباری هنر صحبت کردند. دکتر پوراحمدی به سیاست‌گذاری جدید صندوق اشاره کرد و اعلام کرد که به سبب حجم بالای متقاضیان عضویت در صندوق، تصمیم گرفته شد که به وضعیت عضویت‌ها رسیدگی شود. وی افزود حدود ۸۷ هزار نفر عضو صندوق هستند که عده‌ای از آنان از طریق سازمان‌ها و ارگان‌ها معرفی شده‌اند، اما در حوزه فرهنگ و هنر و رسانه سابقه‌ای ندارند یا اینکه سال‌هاست فعالیتشان متوقف شده و به کار دیگری مشغول‌اند، به همین علت مقرر شده که عضوگیری صندوق مدتی متوقف و به مدارک این اعضا رسیدگی شود. بر همین اساس، از دی‌ماه ۱۳۹۹ عضویت در صندوق متوقف شد و متقاضیان تا شهریور ۱۴۰۰ در انتظار مانده بودند. از شهریور نیز به متقاضیان پیامک ارسال شده که مدارک و اطلاعات خود را تکمیل کنند. قبلاً نامه‌های معرفی به صندوق از وزارت خانه‌های استان‌ها، خانه‌ها و برخی سازمان‌ها برای تأیید اعضا ضمیمه می‌شد که طبق آیین‌نامه جدید فرم‌های دیگری تنظیم شده و در معرفی نامه‌ها نیز تغییری داده شده است. علت تغییر در معرفی نامه‌ها این بوده که ارتباط افراد با صندوق در انحصار مراکز و مؤسسات خاصی نباشد. دکتر پوراحمدی آماری از تعداد اعضا و بیمه‌شدگان (پایه و تکمیلی) و مستمری‌بگیران صندوق ارائه داد و گفت

سرمقاله

به سوی شیوه‌نامه‌ای برای ایران

پیام شمس‌الدینی

چندی پیش از سوی دوستی دعوت شدم تا بنشینیم و هم‌فکری کنیم و وضعیت ویراستاری در نشری دانشگاهی را سروسامانی بدهیم. اولین بار نبود که به چنین نشستی دعوت می‌شدم. آماده بودم تا همان حرف‌های همیشگی را بشنوم. تقریباً نیز چنین شد. باز سخن از اهمیت ویراستاری بود و در همان اولین قدم ضرورت نوشتن شیوه‌نامه مطرح شد.

بی‌درنگ و بنا بر آمادگی پیشینی گفتم: «خبر دارید همین نشر دانشگاهی پیش‌ازین شیوه‌نامه‌ای منتشر کرده؟ چرا ابلاغ نمی‌کنید نویسندگان و ویراستاران همان را اساس کار قرار دهند. چرا همان را از نو ویرایش نمی‌کنید؟...»

«...اصلاً چرا از شیوه‌نامه ایران استفاده نمی‌کنید که از سوی یک مرجع معتبر دانشگاهی بر اساس ویرایش شانزدهم شیوه‌نامه شیکاگو تهیه و منتشر شده؟ چه ضرورتی دارد دوباره چرخ را اختراع کنیم و از نوبه سراغ کشف آتش برویم؟»

به‌جای شرح ادامه آن نشست، بد نیست با هم نگاهی بیندازیم بر جنبش شیوه‌نامه‌نویسی در این سال‌ها: راهنمای آماده ساختن کتاب (ادیب‌سلطانی، ۱۳۶۵)، شیوه‌نامه انتشارات سمت (احمدی گیوی و دیگران)، شیوه‌نامه انتشارات آستان قدس رضوی (یاحقی و ناصح)، شیوه‌نامه دانشنامه جهان اسلام (سمعی گیلانی)، شیوه‌نامه انتشارات امیرکبیر، شیوه‌نامه دایرةالمعارف بزرگ اسلامی، شیوه‌نامه نگارش دانشگاه آزاد اسلامی (یوسف‌دهی، ۱۳۹۵) و... شاید فهرست کردن این شیوه‌نامه‌ها و پژوهشی در روند تاریخی پیدایش آن‌ها به ما بگوید چرا هیچ شیوه‌نامه‌ای، حتی در سطح ملی، در ایران فراگیر نشده، چه رسد به آنکه بخواهد قدمی از مرزها فراتر بگذارد.

نگارنده پیشنهاد می‌کند نهادهای بزرگ انتشاراتی و دانشگاهی یک بار برای همیشه دور هم بنشینند و شورایی تشکیل دهند با هدف مشخص تدوین شیوه‌نامه‌ای جامع. البته، چه بهتر که نهادهایی مثل کتابخانه ملی یا پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایراندک) تولید این شورا را بر عهده بگیرند، شیوه‌نامه‌هایشان را در میان بگذارند و به این آشفته‌بازار شیوه‌نامه‌های نوظهور اما رو به فراموشی پایان دهند و لزوم اجرای آن را به تمام نهادهای پایین‌دستی ابلاغ کنند. آن‌گاه، شاید ما نیز صاحب شیوه‌نامه‌ای شویم ملی، معتبر و فراگیر.

روابط عمومی

لیلا اثنا عشری

به پیشنهاد برخی اعضا، درصدد برآمده‌ایم تا جلساتی برای نقد و بررسی کتاب‌ها، به‌ویژه آثاری که اعضای انجمن در تألیف یا ترجمه آن سهم داشته‌اند، برگزار کنیم. جلسات نقد و بررسی کتاب با هدف همسویی بیشتر اعضا و تقویت روحیه نقادانه آنان و نیز بررسی آثار از نظر استانداردهای نگارش و ویرایش است.

مراحل برگزاری جلسات نقد و بررسی کتاب

- الف. اعلام عنوان کتاب و ارسال گزارشی درباره آن با درج سهمی که عضو انجمن در تولید آن (ویرایش، تألیف، ترجمه) داشته است؛
- ب. ارسال یک جلد از کتاب به دفتر انجمن برای بررسی و گرفتن تأیید از کمیسیون پژوهش؛
- ج. اعلام فراخوان برای انتخاب منتقد (دست‌کم دو منتقد) با تأیید و نظارت کمیسیون پژوهش؛
- د. برنامه‌ریزی و اجرای بخش عمده این جلسات برعهده پیشنهاددهنده خواهد بود؛
- ه. هماهنگی با کمیسیون پژوهش و بخش روابط عمومی انجمن برای انتخاب زمان و نحوه اجرای جلسه و دعوت از اعضا.

در این ماه، چهار مقاله مربوط به ویرایش در وبگاه بارگذاری شد: ۱. «لزوم بازنگری در شیوه نگارش خط فارسی»، به‌قلم کریم امامی؛ ۲. «همراه با مترجم (۱)»، به‌قلم علی خزاعی‌فر؛ ۳. «زبان فارسی؛ ممیز ذی‌روح از غیرذی‌روح (۱)»، به‌قلم اسماعیل سعادت؛ ۴. «زبان فارسی؛ ممیز ذی‌روح از غیرذی‌روح (۲)»، به‌قلم اسماعیل سعادت.

برای ارتباط بهتر و مؤثرتر اعضا در گروه واتس‌پی و تلگرامی مرامنامه‌ای تنظیم شد. در این مرامنامه، هدف از تشکیل گروه، مقررات گروه و نحوه ارتباط اعضا با مدیر گروه و دیگر اعضا شرح داده شده است.

کمیسیون آموزش

مهدی فتواتی | رئیس کمیسیون

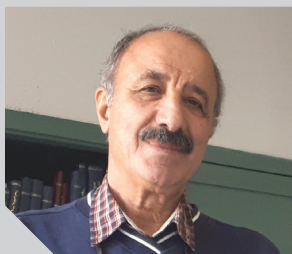
در دی‌ماه، سه جلسه سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی برای کمیسیون آموزش برگزار شد. در این جلسات، دوره‌ها و کارگاه‌های برگزارشده انجمن ارزیابی و نکات مثبت و منفی هر کلاس مطرح شد. آیین‌نامه آموزشی بازنگری شد و، با توجه به آموزش‌های برخط، نکات جدیدی در آن درج شد. برای زمان، تعداد و نحوه برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های جدید در سال ۱۴۰۱ برنامه‌ریزی صورت گرفت. یکی از موضوعات مطرح‌شده در این جلسات تعیین درصد تخفیف شرکت در کلاس‌های آموزشی انجمن بود که براساس شرکت‌کنندگان درصددبندی شد. تخفیف‌های دوره‌های آتی انجمن به این افراد و با نسبتی متفاوت تعلق خواهد گرفت:

- اعضای پیوسته انجمن؛ اعضای فعال انجمن؛
- اعضای هیئت‌مدیره کنونی؛ اعضای هیئت‌مدیره پیشین؛ مدرسان دوره‌های انجمن، اهالی قلم؛ دانشجویان دوره‌های انجمن به‌مدت یک سال مشمول تخفیف‌اند؛ کارکنان نشر با معرفی‌نامه؛ ثبت‌نام گروهی با بیش از ۴ نفر.

از دیگر فعالیت‌های کمیسیون آموزش تدوین شیوه‌نامه گفتاری نویسی بود که در تاریخ ۱۱ دی‌ماه نخستین جلسه آن برگزار شد. در این جلسه، درباره اصول گفتاری نویسی در سه سطح نحوی، واژگانی، آوایی گفت‌وگو و تحریر نخست شیوه‌نامه گفتاری نویسی نقد و بررسی شد. این شیوه‌نامه منبع آموزشی کارگاه گفتاری نویسی در سال آینده خواهد بود.

در پایان دی‌ماه، دهمین جلسه کارگاه «نمایه و ضبط اعلام» با تدریس هومن عباسپور و آخرین جلسه کارگاه «ترجمه و ویرایش ترجمه از فرانسوی به فارسی» با تدریس مهشید نونهالی برگزار شد.

خاطراتی از ویراستاری

■ عبدالحسین آذرنگ

بر من دارد، چون درس بزرگی به من داد که نه فقط فراموش نکرده‌ام، بلکه همواره به همکاران ویراستار و به همه دانشجویان ویراستاری توصیه کرده‌ام: هیچ‌گاه و تحت هیچ شرایطی سفارش ناشران را برای ویرایش غیابی نپذیرید. رابطه ویراستار با صاحب اثر همیشه باید بی‌واسطه، مستقیم و چهره‌به‌چهره باشد.

پس از آن درس، اگر ویرایش اثری را پذیرفته‌ام، با صاحب اثر تماس گرفته‌ام، فصلی یا چند صفحه‌ای از اثرش را ویرایش کرده‌ام و به او نشان داده‌ام. اگر خرسندی یا توافقی حاصل می‌شد، به کار ادامه می‌دادم. از آن پس، با شماری از مؤلفان و مترجمانی که افتخار ویراستاری آثارشان را داشته‌ام دوستی یا مناسباتی صمیمانه دارم.

عجبا! مگر چه خطاهایی از من سر زده بود که ناسزاباران شده‌ام؟ به راستی چندروزی کلافه و اندوهگین بودم و نمی‌دانستم چه کنم.

شبی تلفن زنگ زد و صدا خودش را معرفی کرد: مترجم کتاب بود. به سرعت خودم را آماده کردم که اگر ناسزا شنیدم، حتماً آرام و مؤدب باشم تا بدانم دلیل و علت واقعی چیست. مترجم، پس از یکی دو جمله محبت‌آمیز و همراه با سیاست، از من خواست مقابله و ویرایش ترجمه تازه‌ای از او را بپذیرم.

پس از مدتی که میان ما رابطه دوستانه‌ای برقرار شد، ضمن گفت‌وگوها کاشف به عمل آمد که آن شخص شخصیت از جمله خبیثانی است که از تقیتم و به هم زدن مناسبات دیگران لذت روحی می‌برند. اما همان شخص شخصیت حقی

■ سال‌ها پیش ناشری، از شمار دوستان، از من خواست ترجمه‌ای را با اصل مقابله و ویرایش کنم. کتاب را بررسی کردم و دیدم به موضوع آن تسلط ندارم، اما علاقه‌ام را به خود خیلی جلب کرد. تا جایی که توانستم، به منابع مرتبط مراجعه کردم و با موضوع به قدر لازم آشنا شدم. مقابله و ترجمه‌ویرایی (ویرایش ترجمه) را با دل‌بستگی فراوان ادامه دادم، به پایان رساندم و کتاب را به ناشر تحویل دادم. از کار خودم خیلی راضی بودم، به‌ویژه آنکه موضوع کتاب هم دریچه تازه‌ای به روی من باز کرده بود.

مدتی گذشت و روزی شخص شخصی به من گفت مترجم کتاب از ویرایش کارش به قدری ناراضی است که هرچه ناسزاست نثار ویراستار کتاب کرده است.

زد و با صورتی برافروخته بلند شد و دستش را به سمت در ورودی گرفت و گفت: بفرمایید خانم! بفرمایید تشریف ببرید! من بهت‌زده با لکنت عذرخواهی کردم و مثل برق گرفته‌ها به اتاق ویرایش برگشتم. همکاران مرا نشانند و آبی به من دادند. مدیر بخش گفت فکر نمی‌کردم این‌طور رفتار کند. خلاصه که غائله با وساطت معاون دانشنامه ختم به خیر شد و مقاله تقریباً با همان ویرایش من به چاپ رسید و چند ماه بعد رابطه خوبی میان من و آن مدیر علمی پدید آمد، اما درسی گرفتم و به خود گفتم اگر متنی را تا این حد ویرایش می‌کنی، باید راه‌های تعامل با نویسندگانی که نوشته‌هایش را همچون فرزندانش می‌پندارد خوب آموخته باشی. اگر بلد نیستی، از ویرایش آن صرف‌نظر کن.

دارم و مطالب فرعی را حذف کنم. بعد از اینکه دور بخش‌های نوشته را با مداد خط کشیده بودم و لازم بود رضایت نویسنده را برای این تغییرات بگیرم، با ترس و نگرانی نزد او رفتم که مدیر یکی از بخش‌های علمی بود.

شنیده بودم آدم مؤدب و باتجربه‌ای است. داخل اتاق شدم با پوشه‌ای قرمز که مقاله داخل آن بود. بالاخره من ویراستار تازه‌کار مجموعه بودم و او مدیری کهنه‌کار. بعد از کلی زمینه‌چینی و تعریف از مقاله و قلم ایشان، به این نکته اشاره کردم که اگر جسارتی در مقاله شما کردم به سبب مقایسه طول مقالات مشابه آن همچون تاریخ ایران کیمبرج بوده و ... آرام‌آرام صفحات را ورق می‌زدیم و توضیح می‌دادم که چه کرده‌ام. وقتی چشم نویسنده به صفحه‌ای افتاد که حدود ۱۰ سطر از ۱۲ سطر آن را با مداد قاب گرفته بودم، پوشه را از من گرفت و ورق

لطفاً بفرمایید بیرون!

■ مهناز مقدسی

■ یک‌سالگی از استخدام در یکی از مجموعه‌های دانشنامه‌ای می‌گذشت که مقاله‌ای را برای ویرایش به من سپردند. مقاله در معرفی کتابی درباره یکی از سلسله‌های نه‌چندان مشهور ایرانی بود. مقاله حدود ۳۰ صفحه دست‌نویس بود درحالی‌که اصل کتاب کمتر از ۳۰۰ صفحه. در آن یک‌سال آموخته بودم که مقالات دانشنامه‌ای باید موجز و دقیق و اطلاع‌رسان باشد و از حواشی و زوائد به دور. چند بار آن را خواندم و با مدیر بخش درباره طول و تفصیل‌های نابجای مقاله صحبت کردم و اجازه گرفتم که مطالب اصلی را نگه

آگهی و مشاوره

درج آگهی و خدمات مشاوره‌ای

در ماه‌های اخیر تقاضاهای متعددی از نهادها، مؤسسات، ناشران و پدیدآورندگان به دبیرخانه انجمن رسیده که یا در پی ویراستارند و مایل‌اند از اعضای انجمن یا نیروهای آموزش‌دیده انجمن کمک بگیرند یا نیازمند مشاوره در امور نشر و ویرایش‌اند. به همین سبب، کمیسیون امور صنفی و حقوقی با همکاری کمیسیون امور ویرایشی سازوکاری را برای درج آگهی این مراکز یا درخواستشان برای مشاوره تدوین کرده است.

الف) درج آگهی: هریک از اهالی نشر می‌توانند متن آگهی خود را، با ضوابط مشخصی، به دبیرخانه ارسال کنند تا پس از بررسی در صفحات مجازی انجمن منتشر شود.

ضوابط انتشار آگهی

- موضوع آگهی باید با ویرایش مرتبط باشد؛ از جمله جذب ویراستار و مشاغل مرتبط و ویرایش آثار؛
- متن آگهی باید ویراسته و بدون اشکالات نگارشی و ویرایشی باشد؛
- دستمزد پرداختی برای ویرایش باید مبالغ متعارفی باشد؛ لذا لازم است سفارش‌دهنده حدود مبلغ پرداختی به ویراستار را به دبیرخانه اعلام کند؛
- آگهی باید در قالب تصویر ارائه شود تا در فضاهایی مثل وبگاه و اینستاگرام نیز قابل بارگذاری باشد؛
- آگهی‌های شغلی فقط در روزهای شنبه در فضاهای مجازی انجمن منتشر می‌شود.

فضاهای انتشار آگهی

- گروه واتس‌آپ اعضای پیوسته؛
 - گروه تلگرام اعضای پیوسته؛
 - صفحه اینستاگرام به صورت استوری (یک بار).
- ب) خدمات مشاوره‌ای:** نهادها، ناشران، پدیدآورندگان و ویراستارانی که درخواست مشاوره دارند، می‌توانند به دبیرخانه اعلام کنند تا کاربرگه درخواست مشاوره برایشان ارسال شود.

موفقیت اعضا

- سفر کبیر، ارجمنده علی‌اشرف مجتهد شبستری (اولین سفیر ایران در تاجیکستان)، به کوشش دکتر جواد رسولی، منتشر شد (ج ۱، خردگان، ۱۴۰۰).
- کتاب شاید بهتره با یکی حرف بزنی، اثر لوری گاتلیب (ققنوس، ۱۴۰۰)، با ترجمه الهام سلمانی فروغی منتشر شد.
- کتاب علوم سیاسی، اثر مارکوس ای استیادلمن

یک سوزن به خودمان

هومن عباسپور

می‌دانید که در دانشنامه‌ها غالباً هر مقاله چند بار ویرایش می‌شود. نایرستار کلمه‌ها و جمله‌های ویراستار قبلی را که با مداد ویرایش کرده بود پاک می‌کرد و همان کلمه‌ها و جمله‌ها را با خودکار می‌نوشت. این تقلب وقتی لو رفت که با همکارم بعضی از مقالات را که پیش‌تر اسکن شده بود با متنی که همین نایرستار مثلاً ویرایش کرده بود مطابقت دادیم. از همکارم در بخش ویرایش، بابت کشف موضوع و پی‌گیری‌اش، با دادن هدیه‌ای تشکر کردم و کار را از نایرستار پس گرفتیم.

ویراستار ادعا می‌کرد چهار ماه از عمر عزیز را بر سر این کتاب گذاشته و شایسته دستمزد بیشتری است. نمی‌دانست که در ویرایش رایانه‌ای تک‌تک اصلاحات او در فایل با ذکر روز و ساعت و دقیقه دیده می‌شود. وقتی چک کردم، دیدم حدود سه‌چهارم کتاب را ظرف همان ده روز آخر انجام داده است. فقط به او تذکر دادم. ویراستار خوب ولی ناخوش‌قولی بود و صلاح ندیدم همکاری‌مان را قطع کنم.

ویراستار در حاشیه متن ترجمه‌شده یادداشت‌هایی خطاب به مترجم نوشته بود که غالباً لحنی آمرانه داشت. چند یادداشت او را نقل می‌کنم:

«نمی‌دانید بعد از سال‌های میلادی باید «م» بگذاریم؟» [دقت بفرمایید: متن ترجمه بود.]

«چرا این جمله را ترجمه نکرده‌اید؟ مشکل ارشادی که ندارد!»

«با احترام عرض کنم من این قسمت‌ها را ویرایش نمی‌کنم.»

«جائفادگی‌ها زیاد است. می‌دادید کس دیگری ترجمه را چک کند.»

همین یادداشت‌ها سبب شد مترجم دیگر با آن ناشر کار نکند.

بیشتر بدانیم

ضبط اعلام شرقی

چند نمونه

برخی از اسامی شرقی که به متون غربی راه یافته‌اند به ضرورت ساختار آوایی و واجی آن زبان چنان تغییر کرده‌اند که گاه مترجمان، که آن منابع را به فارسی برمی‌گردانند، به اصالت شرقی آن اسامی پی‌نمی‌برند و ترجمه‌شان چیز دیگری می‌شود. توصیه می‌شود در چنین مواردی به منابع معتبر مراجعه کنند و دریابند که مثلاً Dschami در آلمانی «جامی» شاعر قرن نهم است. در اینجا تعدادی از این اسامی آمده است.

Averroës: ابن رشد، ابولید محمد بن احمد بن محمد (۵۲۰-۵۹۵ق/۱۱۲۶-۱۱۹۸م)؛ فیلسوف، اخترشناس و پزشک اندلسی.

Avicenna: ابن سینا، ابوعلی حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸ق/۹۸۰-۱۰۳۷م)؛ فیلسوف و پزشک مشهور جهان اسلام.

Sphinx: ابوالهول؛ هیولایی اساطیری با سر انسان و پیکر شیر که محسمه آن در جزیره، بخشی از مجموعه آرامگاهی فرعون، است.

Artaxerxes I, "Longimanus": اردشیر درازدست (۴۶۴-۴۲۴ پم)؛ پادشاه ایران از سلسله هخامنشی، فرزند و جانشین خشایارشا اول.

Artaxerxes II, "Mnemon": اردشیر دوم (۴۰۴-۳۵۹ پم)؛ پادشاه ایران از سلسله هخامنشی، ملقب به یاددار (خوش حافظه).

Artaxerxes III, "Ochus": اردشیر سوم (۳۵۹-۳۳۸ پم)؛ شاه ایران از دودمان هخامنشی که نامش در منابع یونان آخوس ذکر شده است.

Job: ایوب؛ درقرآن از پیامبران خدا شمرده شده که به سبب صبرش در بلا یا بنده نیک خداوند بوده است.

Geber/ Jabir: جابر بن حیان؛ نویسنده مجموعه بزرگی از نوشته‌های عربی دربارهٔ کیمیاگری و علوم دیگر.

Pharaoh: فرعون؛ لقب پادشاهان مصر قدیم.
Algazel: غزالی، ابوحامد محمد؛ متکلم و اندیشمند معروف اسلامی ملقب به حجة الاسلام.

Michael: میکائیل/میکال؛ فرشته‌ای مقرب و جنگاور.
Abel: هابیل؛ نام پسر آدم و حوا که برادرش قابیل را از شدت رشک کشت.

Cain: قابیل؛ پسر بزرگ‌تر آدم و حوا و قاتل هابیل.
Agar: هاجر؛ همسر ابراهیم (ع) و مادر اسماعیل (ع).
Muslem Brotherhood: اخوان المسلمین؛ از نیرومندترین جمعیت‌ها و احزاب اسلامی مصر.

برگرفته از فرهنگ گزیده اعلام شرقی در منابع غربی، صالح طباطبایی، تهران: روزنه، ۱۳۸۸.